

ЛИКОВНА КУЛТУРА 6

АУТОРКА: **Катарина Трифуновић**

- УЏБЕНИК ЛИКОВНЕ КУЛТУРЕ ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД УСПЕШНО ПОВЕЗУЈЕ СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ СА КОНКРЕТНИМ ОБРАЗОВНИМ ЦИЉЕВИМА, ШТО ПРЕДСТАВЉА ОСНОВ ЗА СТИЦАЊЕ НОВИХ САЗНАЊА.
- УЏБЕНИК САДРЖИ КРЕАТИВНЕ ЗАДАТКЕ КОЈИ ПРУЖАЈУ МОГУЋНОСТ ЗА САМОСТАЛНО ОТКРИВАЊЕ ЛИКОВНИХ ПРОБЛЕМА НА ОДАБРАНИМ УМЕТНИЧКИМ ДЕЛИМА. УЧЕНИЦИ РАЗВИЈАЈУ ВИЗУЕЛНО МИШЉЕЊЕ И ВИЗУЕЛНУ ПИСМЕНОСТ, КАО И СВОЈЕ КРЕАТИВНЕ ПОТЕНЦИЈАЛЕ.
- НА КРАЈУ СВАКЕ ОБЛАСТИ НАЛАЗЕ СЕ ПРОЈЕКТНИ ЗАДАЦИ КОЈЕ НАСТАВНИЦИ ЛИКОВНЕ КУЛТУРЕ МОГУ ИСКОРИСТИТИ КАО ПРОВЕРУ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА.

Уводна питања у лекцији помажу ученицима да повежу претходна знања и искуства са новим садржајем.

У **Дневнику посматрања** налазе се задаци помоћу којих ће ученици „изоштрити” своја чула за критичко посматрање.

УЛОГА УМЕТНОСТИ У СВАКОДНЕВНОМ ЖИВОТУ

Подсети се због чега су људи у прошлости сликали на зидовима пећина. Какву улогу су имале такве представе? На које начине се уметност јавља као део свакодневице?

Шта је представљено на следећим фотографијама? Шта оне говоре о времену у ком су настале? Како су људи визуелно бележили оно што су желели да упамте пре појаве фотографије? Због чега се људи фотографишу? Која је твоја омиљена фотографија коју поседујеш? Објасни зашто.

Анастас Јовановић,
Аутопортрет, 1854.

Драгиша Стојадиновић,
Први доручак после Албаније, 1916.

Марко Ниношевић,
Крунисање краља Петра I

40

Фотографија је средство које омогућава бележење и „чување” неког тренутка у времену. Користи се за приказивање људи, места и догађаја, као и у науци. Може се поделити на: научну, уметничку и документарну. Наш први фотограф био је Анастас Јовановић. Највећи део његових радова налази се у Музеју града Београда.

ДНЕВНИК ПОСМАТРАЊА

На основу фотографија сазнај како је изгледала унутрашњост куће Стевана Стојановића Мокрањца. Опиши како је тада изгледао намештај, а како изгледа данас.

УПОЗНАЈЕМО ДРУГЕ КУЛТУРЕ

Слике су тесно повезане с култом мртвих јер захваљујући њима преминуле особе остају „присутне и видљиве” у свести својих потомака. У Мексику се Дан мртвих празнује од 31. октобра до 2. новембра. То је време када се породице присећају оних којих више нема, приказујући њихов лик управо преко слика које излажу на породичним олтарима. Овај обичај је описан у анимираном филму *Коко* (енгл. *Soco*) који је 2017. награђен Оскаром.

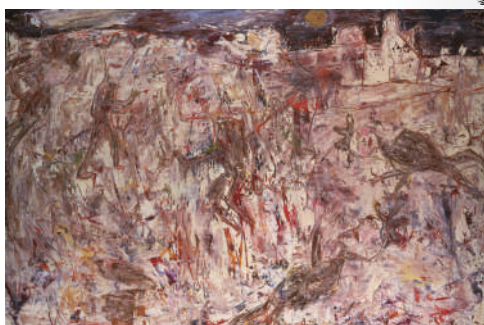
41

Бројни примери за анализу градива.

У оквори рубрике **Упознај друге културе** ученици могу открити нове пределе и видети како на свет гледају припадници других народа и култура.

Рубрика **Сазнај више** садржи додатне садржаје за ученике који су заинтересовани да прошире своја сазнања.

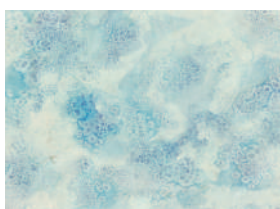
САЗНАЈ ВИШЕ

Жан Дибифе, *Зурzeit wieder*, 1953.

Ово је дело француског уметника Жана Дибифеа. На слици видимо занимљиву текстуру коју је уметник добио гребањем површине прекривене слојем густе боје. У стара времена се често користило зграфито, техника гребања којом се откривао слој нанесене боје и стварао утисак рељефног бојеног приказа.

МАЛИ ТРИКОВИ

Ако волиш да сликаш воденим бојама, а желиш да креираш посебну текстуру, употреби со. Потребно је прво да нанесеш боје и да сачекаш да површина папира престане да се пресијава. Док је папир још увек мало влажан, поспи по њему со. Када се у потпуности осуши, нежним потезима меке четкице уклони остатак соли.

69

Мали трикови помажу ученицима да пронађу корисне савете за своје ликовно стваралаштво.

Машти на вољу – решавајући разнолике ликовне задатке, ученици се охрабрују да самостално истражују изражајне могућности различитих ликовних материјала и техника.

САЗНАЈ ВИШЕ

Зашто лишће жути у јесен? Пошто су дани гада краћи, а самим тим и период изложености сунчевим зрацима, биљка производи мање хлорофила, па има мање зеленог пигмента. Хлорофил се повлачи из лишћа, а производња пигмената од којих настају боје попут наранџасте, црвене и жуте се повећава. На боју лишћа у јесен утиче и температура. Температуре изнад нуле погодне су за стварање црвеног пигмента. Тада на дрвећу и испод њега има више лишћа црвенкасте боје.

МАШТИ НА ВОЉУ

1. Направи сам/-а темпере са жуманџетом. Потребни су ти: креде у боји, посуда за мафине, кашика, виљушка, празна посуда и камен за уситњавање креде, празна чинија за жуманџе, чаша с водом, четкица, папир.
 - а. Стави парче креде у празну посуду и уситни га помоћу камена.
 - б. Пребацни добијени прах у празно удубљење у посуди за мафине. Понови поступак док не попуниш целу посуду различитим бојама.
 - в. Одвој жуманџе од беланџета и сипај га у чинију.
 - г. Помешај жуманџе с две кашике воде. Умути их виљушком.
 - д. Додај помало умућеног жуманџета с водом у свако удубљење у посуди за мафине где си претходно сипао/-ла уситњену креду. Мешај их четкицом док се прах, жуманџе и вода добро не сједине. Воли рачуна да боје не буду претрпане ретке!
 - ђ. А сада, сликање може да почне! Узми папир и четкицу и насликај нешто по свом избору.

ДОЂОХ, ВИДЕХ, САЗНАХ

1. Шта су пигменти?
2. За шта се користи кана?
3. Због чега се фарбају јаја за Ускрс? Које све технике бојења јаја знаш? Опиши поступак који се користи у твојој породици.
4. Због чега се жуманџе користи за сликање темперима?

ВАЖНИ ПОЈМОВИ

Пигменти

17

Дођоx, видех, сазнах – на крају сваке лекције налазе се питања различите тежине за проверу наученог.

Погледај детаљ са слике Леонарда да Винчија и учни какав је прелаз између тонова.

Леонардо да Винчи,
Мона Лиза, детаљ, 1503–1505.

ПОГЛЕД У ПРОШЛОСТ

На слици Леонарда да Винчија примењена је техника позната под називом sfumato (итал. *fumo* – дим). Она подразумева меке и благе прелазе од светлог ка тамнијем. Тако представљени облици немају контуру и изгледају као да су обавијени измаглицом. Мона Лиза је најпознатија Леонардова слика, препознатљива по њеном загадњеном осмеху. Поред тога што је био уметник, овај Италијан био је и научник. Његово стваралаштво везује се за ренесансу, раздобље од 14. до 16. века у ком су култура, наука и друштво доживели свој препород. Уметници су се тада посебно интересовали за стваралаштво из доба антике. Такође су успели да открију начин како да облик прикажу што реалистичније.

ЗАНИМЉИВОСТ

Услед изложености сунцу, наша кожа може да потамни или да изгори уколико није заштићена одемом или препаратом за сунчање. То се дешава због меланина – пигмента који се налази у њој и даје јој боју. Његово појачано стварање има улогу да заштити кожу од оштећења при деловању сунчевих зрака – људи с тамнијом кожом обично покрне, док људи светлије пути покрвене или изгоре.

29

Рубрика **Поглед у прошлост** помаже ученицима да открију како су се у давним временима различите културе ликовно изражавале.

Уџбеник је обogaћен **занимљивостима** из области ликовне културе.

На крају сваке области налази се **пројекат** осмишљен као место у уџбенику где ће ученици моћи да истраже исту тему из различитих углова.

У одељку **Питањем до знања** научно се проверава постављањем питања, а не давањем одговора.

ЛИКОВНИ СТУДИО

ПРОЈЕКАТ

Приредите у учioniци изложбу на тему „Фантастични свет из маште”. Када свака група уради свој задатак, повежите све радове у једну целину. Договорите се како ћете приказати заједно резултате свог рада.

Прва група

Одштампајте неколико репродукција на којима су насликани различити ликови. Исеците их и распоредите у нове, фантастичне композиције. Дајте назив сваком раду и напишите у пар стихова шта сваки од њих значи.

Друга група

Направите збирку створења из маште која представљају спој биљног и животињског света. Техником колажа представите њихов изглед.

Трећа група

Одаберите музику за коју сматрате да има моћ да побуди машту, а која ће пратити вашу изложбу. Једну нумеру треба сами да компоунјете и да снимите мобилним телефоном. Одредите редослед којим ће се песме пуштати на изложби и нарежите их на ЦД.

Четврта група

Понесите на час старе часописе и новине. Направите нове целине сецењем, спајањем и лепљењем делова различитих текстова. Као подстицај могу да вам послуже и књижевни текстови које сте до сада радили, а које сте прекуцали или скенирали и одштампане донели на час.

ПИТАЊЕМ ДО ЗНАЊА

Постави по једно питање за свако уметничко дело у оквиру поглавља УОБРАЗИЉА. Шта би још волео/-ла да сазнаш о уметницима који су их створили или о времену у ком су та дела настала? Размени питања с паром из клупе. Ваш задатак јесте да истражите оно што интересује вашег пара и да се припремите да одговорите на та питања.

ЈА, КРИТИЧАР!

Погледај све радове свог пара из клупе који су настали као део поглавља УОБРАЗИЉА. Којим ликовним техникама су рађени? Који радови су најуспешнији и због чега? Укажи на детаље који су ти се нарочито допали и објасни зашто тако мислиш. На који начин твој друг/-арица може да унапреди остварење својих идеја?

93

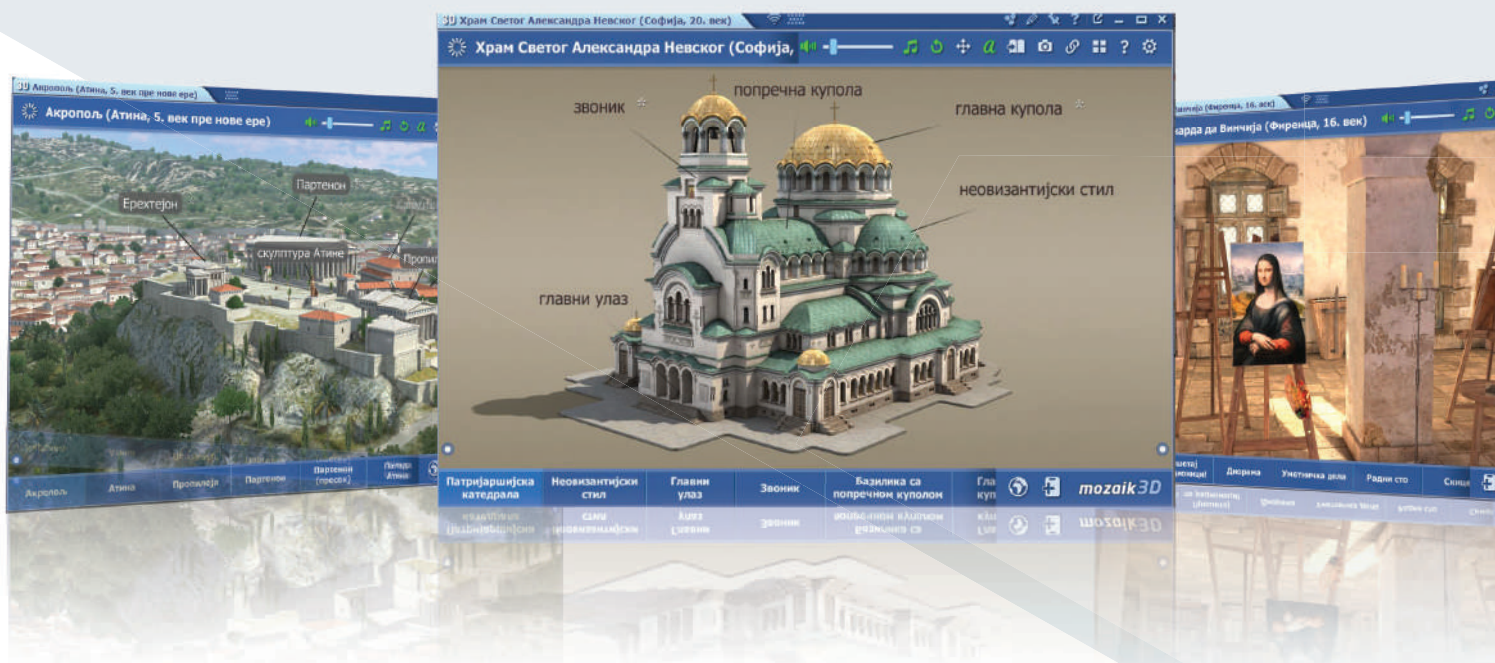
Ја, критичар!
– процењивање успешности ликовних задатака.

ДИГИТАЛНИ УЏБЕНИЦИ

Савремени токови у образовању захтевају савремене уџбенике и наставна средства. Пратећи најновија достигнућа у области информационих технологија, издавачка кућа *Вулкан знање* припремила је савремене, модерне и креативне дигиталне уџбенике. Бројне су предности дигиталне наставе и жеља нам је да наставницима омогућимо креирање занимљиве, савремене, интерактивне наставе.

Дигитални уџбеници *Вулкан Е-ЗНАЊА* припремљени су на најсавременијој образовној платформи у Европи. Могу се користити и у онлајн и у офлајн режиму, као и на више уређаја: на интерактивној табли, рачунару, таблету, паметном телефону.

- Више од 1200 **Зд анимација**, 900 **видео и аудио записа**, фотографија и других различитих врста материјала
- **Интерактивни тестови** за проверу знања за сваку лекцију
- Могућност **самосталног креирања дигиталних садржаја**

Зд анимације помажу ученицима да лакше савладају градиво и визуелно им приближавају различите појаве, грађевине, уметничка дела...

Аутентични видео-записи
 прате садржај наставних
 јединица.

Решавајући интерактивне задатке и тестове,
 ученици добијају повратну информацију да ли су
 тачно урадили задатак, као и резултат теста.

Ви и ваши ученици **сами**
можете креирати презентације, обогатити их 3Д
 моделима, видео-записима,
 фотографијама и вежбама из
 наше дигиталне библиотеке
 или из ваше архиве.

ЗА НАСТАВНИКЕ

У првој години коришћења уџбеника наше куће, за наставнике смо припремили:

- УЏБЕНИК;
- ДИГИТАЛНИ УЏБЕНИК;
- ПРИРУЧНИК ЗА НАСТАВНИКЕ (ФАСЦИКЛА И *USB* МЕМОРИЈА);
- ПЕДАГОШКИ ДНЕВНИК;
- ПЛАКАТ ЗА УЧИОНИЦУ.

Приручник за наставнике у електронском облику садржи:

- предлоге годишњег плана и месечних планова рада наставника;
- предлоге дневних припрема за час.

*На захтев наставника испоручујемо приручнике у штампаном облику.

